



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quale peccatum sacrilegium sit. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

factam Eucharistia esse in specie sacrilegij; quia est violatio rei sacratissimae. Ergo non est in alia specie irreligiositatis; quia non sunt vitia multiplicanda abique manifestata ratione. Neque obstat fundamentum oppositum. Fateor inquam adorationem, & reuerentiam factam Christo in Eucharistia esse latinam, & ad hanc reuerentiam, & adorationem solum expellatur, ut feratur in personam diuinam sive in se, sive in signo. An autem intra illam speciem adorationis latræ varij actus specie distincti distinguantur, alij qui feruntur in Deum secundum se, alij qui feruntur in ipsum representatum in imagine, non satis constat, & fortè probabilius est distingui. Verum in ratione irreligiositatis iam receptum est, irreuerentiam, quæ fit Deo secundum se, distingui ab ea, quæ fit ipsi in signo representante, seu continente, tamen utraque irreuerentia adorationi latræ opponatur. Quod optime confirmatur ex irreuerentia facta cruci, & imagini saluatoris, quæ sine controversia sacrilegium propriè dicitur, tamen si opponitur adorationi latræ. Ergo irreuerentia facta Eucharistia sacrilegium propriè erit, tamen adorationi latræ opponatur.

3. Sed inquires, quate sacrificium non fuit enumeratum à D. Thom. inter res sacras pium generis, cum etiam possit, sicuti & Sacramenta irreuerenter tractari. Respondet, quia sacrificium est ipsemet cultus Dei in se, non res cultui deferens, idèque reuerentia in illo commissa grauioris malitiæ est, quam sacrilegij quia offendit Deum in se: sacrilegium vero offendit Deum in signo representatum. Idem est dicendum de oratione. Non enim oratio est res, per quam Deo cultus deferatur, sed potius ipse formalis illius cultus, & aque adeo irreuerentia ibidem commissa Deo immediatè fit, non rebus eius cultui deferentibus.

6. In secundo loco constituit D. Tho. vasa sacra, imagines Dei, & Sanctorum reliquias: quia hæc omnia cultui diuino deferuntur eorumque profanatio credit in iniuriam ipsius Dei, quod in vasis sacris, imaginibus Dei clarum est. De reliquijs, & imaginibus sanctorum est dubium: an eorum irreuerentia sacrilegium fit? Et ratio dubij est, quia eorum veneratio non pertinet ad virtutem religionis, sed ad aliam virtutem inferiorem, scilicet dulciam. Ergo irreuerentia illis facta illi virtuti opponitur, & non religioni, sicuti irreuerentia facta parentibus virtuti pietatis, & non religioni opponitur, quia parentes non ex virtute religionis, sed ex virtute pietatis honorantur.

Dicendum est dupliciter Sanctorum imagines, eorumque reliquias profanari posse: vel quatenus sunt reliquie, & imagines amicorum Dei, illique familiarium, vel quatenus sunt reliquie, & imagines aliquorum, qui ob propriam excellentiam, quam habent, veneratione sunt digni. Si primo modo irreuerentia fiat, sacrilegium est propriè, quia tunc non tam ipse sanctus, quam Deus in illo, cuiusque imagines dehonoretur. Ac si secundo modo irreuerentia fiat, conuincit argumentum, non esse propriè in specie sacrilegij talem malitiam, sed in alia inferiori: Ad diuinitatem talem malitiam, quia in iniuriam Dei creditur, quilibet irreuerentia facta illis, quos Deus sibi coniunctissimos habet, tamen non illis, sicut, quatenus coniuncti sunt. Nam est ad cultum promouentem ex virtute religionis hæc formalis intentio necessaria fit: ac ad vitium ei oppositum non videtur requiri; quia plura ad rectam operationem, quam ad malam requiruntur: cum bonum ex integra causa, malum ex quolibet defectu: sic Lessius lib. 2. cap. 45. dub. 3. n. 18. Suarez tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 3. c. 6. §. 7.

7. Ad huiusmodi speciem reduci possunt quilibet verba sacra. Tum quia sunt quasi quædam Dei reliquie ab ipso dictæ. Tum quia ipsum Deum loquentem quasi imagines representant. Tum quia per ipsa nos Deus sanctificat, iuxta illud Ioan. 13. Vos mundi estis propter sermonem. Quocirca illo, um profanatio, & abusus, seu corruptela sacrilegium grauius est: præterquam quod alia crimina secum regulariter coniungit: sic Suar. c. 6. sine Less. dub. 3. n. 17. Bonac. disp. 3. de primo decal. præc. q. 6. punct. unico, n. 5.

8. Tertio loco constituit D. Thom. ornamenta Ecclesiæ, & ministrorum, scilicet quæ specialiter sunt per consecrationem, seu benedictionem diuino cultui destinata: per hæc enim Deus colitur. Ergo illorum profanatio sacrilegium est: sic Suarez, Lessius, Bonac. & omnes. Quare si vestes sacras irreuerenter scindas, comburas, seu ad vtilis profanos applices, aut alio modo irreligiosè tractes, sacrilegus eris. Et idem est de destructione irreligiosa templi illiusque profanatione: quia templum est quædam res sacra, sicut vasa sacra, & ornamenta, tamen si alias immunitates speciales habeat, quæ vasis factis, & ornamentis non sunt concessæ, vt bene notauit Suarez cap. 5. sine. Dixi notanter, quæ sunt per consecrationem, seu benedictionem destinata diuino cultui: quia non caret probabilitate, reuera, quæ ad ornatum pertinet, & vasa, in quibus ponitur vinum, & aqua inter res sacras computanda non esse: sic docuit Anton. Gomez in 3. variar. c. 5. n. 11. & consensit Farinac. qu. 172. n. 46. §. 8. Hæc species poterat non numerari à superd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

riore distincta: quia violatio vasis sacri, vel ornamenti sacri, vel templi, quatenus sacrum est, & cum alijs rebus sacris conuenit, non videntur distingui: sic Valent. 2. 2. disp. 6. q. 15. p. 1. vers. ad secundam speciem. Suarez t. 1. de Religione, tract. 3. lib. 3. c. 5. in fine.

9. Quarto loco enumerat D. Thom. bona Ecclesiastica; quia hæc aliquo modo sacra sunt, & in cultum Dei ordinata, quatenus destinantur sustentationi illorum, qui Dei cultui deferunt, & quia deferuntur; eaque de causa alienari nullo modo possunt absque solemnitate à iure præscripta. Qui ergo hæc usurpauerit, vel alienauerit extra casus permisos, vltra iniustitiam peccatum, malitiam sacrilegij contrahit, vt latius cum de alienatione horum bonorum tractauimus, ibique dixi sub iis bonis non comprehendi bona propria beneficiariorum, quorum ipsi habent dominium.

10. An vero retentio decimarum, & legatorum sit sacrilegium, Communiter affirmare testatur Valent. 2. 2. disp. 6. q. 15. p. 1. vers. item ex sententia; & de legatis affirmat Lessius lib. 2. c. 45. dub. 3. n. 18. vers. Septimo. Probat, quia hæc sunt ab Ecclesia in cultum diuinum remorè destinata, quatenus sunt destinata in sustentationem ministrorum.

Dicendum tamen est, si legata non sunt tradita Ecclesiæ, tamen iniustitia sit ea retinere, non videtur sacrilegium, neque alia species peccati, quia non sunt facta bona Ecclesiæ, quorum alienatio specialiter est prohibita, vt latius dixi suprad. tract. de honorum Ecclesiasticæ alienat. & tradit Farinac. q. 171. n. 45. De decimis aliter dicendum censo, non solum committi iniustitiam in illarum retentione, sed etiam irreligiositatem aliquo modo deteriorem sacrilegio. Quod fit iniustitia constat: quia retines quod alienum est: quod vero sit irreligiositas sacrilegio deterior, sic probat, quia solutio decimarum est formalis cultus Dei, quia fit in recognitionem supremi dominij. Ergo earum retentio irreligiosa erit, vt pote huic cultui diuino opposita priuatiuè, sicut est opposita omnis sacrificij, si tibi ab Ecclesia mandatum esset offerre.

11. Supradictis videtur addendum tempus sacrum, quod specialiter diuino cultui destinatur, quales sunt dies dominici, & festiui; sicut enim in templo, & in vasis factis Deus honoratur, & colitur, sic in die dominico, & festiuo colitur auditione Missæ, & abstinentia ab operibus seruilibus. Ergo quæ ratione templum, & vasa sacra inter sacras res enumerantur, eorum profanatio sacrilegium est, & tempus etiam enumerari debet. Ceterum existimo tempus non esse inter res sacras numerandum; quia tempus non sacras, tamen in illo sacra fiunt. Neque enim auditio sacri, aur feruilium operum abstinentia mandatur in venerationem temporis, sicuti mandatur in venerationem templi abstinentia in illo à forensi iudicio, & mercuria: sed directè mandatur auditio Missæ, & abstinentia ab operibus seruilibus in cultum Dei. Tempus autem ex tali mandato nullam specialem sanctitatem acquirit, sicuti non acquirit tempus, in quo alicui mandatur elemosinam facere, vel aliud pium opus exercere. Ex quo fit omissionem Missæ in die festo, & laborem seruilium non esse propriè sacrilegium, quia non est violatio alicuius rei factæ, sed est peccatum cuiusdam irreligiositatis contra Deum: sic Suarez lib. 3. c. 4. à num. 3. fauet Lessius lib. 2. c. 45. dub. 3. n. 18. tit. 2. Fit secundo peccata mortalia in die festo commissa non habere speciem sacrilegij; quia non sunt iniuria religionis specialiter prohibita, vt latius Tract. de obseruat. festorum diximus.

§. III.

Quale peccatum Sacrilegium sit.

S V M M A R I V M.

1. Sacrilegium ex genere suo est mortale. Aliquando fieri potest veniale.
2. Est peccatum omissionis, & commissionis, & qualiter contingat.
3. Item contingit hoc peccatum per excessum, & per defectum.
4. Aliquando hoc peccatum cum alijs coniungitur. Aliquando per se committitur.
5. Explicare debes in confessione qua sacrilegia commiseris.

1. **C**onstans est omnium sententia peccatum sacrilegij ex genere suo esse mortale. Tum quia excellenti virtuti opponitur, qualis est religio, tum quia grauem materiam habet, vt constare potest cuiuslibet discurranti per supradictas species sacrilegij. Solum est difficultas, an & quando sit veniale? Et quidem si sacrilegium committatur ex formali contempu rei factæ, nunquam veniale esse poterit, quantumcumque læsio rei factæ videatur leuissima; quia contempere sacrum,

D d
grauè

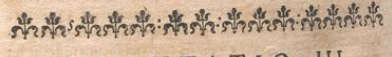
Quae poenae sacrilegis sint impostae, vel imponendae.

S V M M A R I V M.

- 1. Explicatur quibus in casibus excommunicatio sit ipso iure imposta ob sacrilegium.
- 2. Sacrilegium est mixti fori, et poena imponenda arbitraria est respectu a qualitate delicti.

1. Si loquamur de poenis ipso facto impostis, nullae habentur in iure extra casus statim referendos. Prima est sacrilegium commissum per spoliationem rerum sacratarum cum effractione templi: iuxta c. conquisiti 22. de Sentent. excommunicat. ob quod sacrilegium excommunicatio incurritur, de cuius intelligentia satis dixi, cum de immunit. Ecclesiarum sermonem feci. Solum aduertor, si res factas comburas tamen tecum non alioquin excommunicacionem contrahere possis templi effractione; quia respectu damnificationis Ecclesiae, & illius spoliacioni per accidens est, quod tecum res factas feras, vel quod illas comburas. Item si templum ipsum deliteris, & bona illius dissipaveris, clarum est in scripturis excommunicacione te comprehendi; quia vere spoliatus, & effragis: & in iis contentis Suarez t. 5. de censur. disp. 22. sed. 2. num. 12. Lessius lib. 2. c. 45. dub. 4. n. 22. Secunda est, sacrilegium commissum ob violentas manus in clericum, ratione cuius contrahitur excommunicatio referata: cap. si quis suadente 17. q. 4. de cuius intelligentia satis dixi in tractat. de excommunicat. puncto de excommunicat. referatis in decretis. Tertia est de violentiam immutatum Ecclesiasticum praecipue impositione tribunalium, & illorum exactione, qui ipso iure excommunicantur in bulla cenae Domini, vel latius iis: & tractat de immunit. Ecclesiarum. dixi. Extra hos casus nulla est censura, nec poena sacrilegis ipso iure annexa, & traditor Suarez, Lessius, Valentia, Azor, Bonacina, reliquique Doctores allegati.

2. Si autem de poenis imponendis à iudice loquamur, laet eas expendunt Salzed. pract. e. 87. Decian. lib. 6. tract. crispin. cap. 33. Menochius de arbit. lib. 2. casa 384. Farinae de iuris. q. 172. à n. 1. & seqq. Hi ergo Doctores primo statuunt hoc crimen sacrilegij esse mixti fori, & tam iudicem Ecclesiasticum, quam saecularem de laico illud committente cognoscere posse ad praevencionem: sic Salzedo dicit e. 87. ver. sinter laicos Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 33. cap. 15. num. 3. Farinae, num. 30. & q. 8. num. 132. & 156. Poena autem imponenda arbitraria est pro qualitate delicti quod arbitrium extendi potest usque ad poenam mortis, si sacrilegium graue sit, quale esset furtum alicuius custoditae, in quo sanctissimum sacramentum esset repositum, tamen ipsa minima valoris fuerit: quia tunc non attenditur tam qualitas furri, quam sacrilegij: sic Lat. in pract. S. sacrilegium, n. 4. Petr. Gregor. supra n. 3. Decian. cap. 33. n. 14. & 21. Menoch. toto casu 389. Farinae. q. 172. à num. 12. Anton. Gom. t. 3. variat. cap. 5. n. 11. & probat manifeste lex. Sacrilegij poenam, ff. Ad leg. tul. peculatus 1, ibi: sacrilegij poenam debet proconful pro qualitate personae, proque rei conditione, & temporis, & aetatis, & sexus, vel severius, vel clementius statuere. Ecce qua ratione augenda, vel minuenda poena est arbitrio iudicis. Quod autem neque ad mortem extendi possit constat ex verbis, quae immediatè subiungit. Et scio (inquit) multos etiam ad bestias damnasse sacrilegos nonnullos etiam viuos exussisse, alios vero in furca suspendisse.



DISPUTATIO III.

De Simonia crimine Religioni opposito.

Lacuit de hoc crimine etiam, sacrilegium sit specialem dispensationem instituere: quia de illo specialiter iure tractant, ut constat titulo de Simonia in decretal. & in decret. causa 1. per questiones sequentes. Et in leg. nostri regni, titulo 17. part. 1. Item Theologi cum D. Thom. 2. 2. q. 100. & cum Magist. 4. distinct. 25. Summi illar. verbo simonia: & alij in dicto cursu referendi.

Simonia vitium est religioni oppositum, in quo indignè res spirituales pertrahantur, ex quibus alia sunt per se spiritualia, vel sacramenta, dona supernaturalia, &c. Alia spiritualia sunt annexa, vel beneficia Ecclesiastica. De his omnibus, qua ratione simonia committatur hac praesenti Disputacione declarare intendimus.

grate quid est & haereticorum proprium. At si non ex formali contemptu, sed materiali res sacra offendatur, peccatum veniale esse poterit. Primo ex parte materiae, ut si leuiter clericum percussas, leuem rem è loco sacro fureris, leuiter rem voto promissam violes. Vsurpare autem iurisdictionem, tum in imponendo clerico tributum, tum in illo iudicando, aut ad iudicium trahendo, nunquam esse potest leuis materia, tamen minimum tributum sit, & minimum tempus, in quo à iudice saeculari decineris; quia ut bene dicit Suarez tom. 1. de Religione, lib. 3. cap. 7. num. 2. non tam attenditur ibi quantitas tributi, aut temporis, pro quo iurisdictionis usurpatur quam usurpatio ipsa iurisdictionis, quae per se res grauis est. Secundò fieri potest sacrilegium veniale ex defectu consideracionis, & aduertentiae: quod in omnibus peccatis commune est: sic Suar. supra. Valentia 2. 2. diffinit. 6. quæst. 15. punct. 2. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 45. dub. 4. n. 29. Bonacin. disp. 3. de primo decalog. precept. quæst. 6. p. unie. num. 19.

2. Hoc peccatum esse potest omissionis, & commissiois, tamen si frequentius commissiois sit. Valent. 2. 2. disp. 6. quæst. 15. p. 2. Suarez tom. 1. de Religione, tract. 3. lib. 3. cap. 7. num. 4. Percussio enim clerici, extractio delinquentis ex loco sacro vasorum sacrorum profanatio, templi destructio, & similia, peccata sunt commissiois, ut de se constat. At si reuerentiam debitam ex præcepto alicui rei sacrae, ut imagini, aut Eucharistiae omittas, peccatum omissionis facis, qualiter faciunt qui Eucharistia non se inclinant, cum adoranda proponitur, & sacerdotes, qui in sacratio repositam sine clausibus habent, iuxta text. in cap. sanè de celebratione Missarum. An autem sit propriè sacrilegium, vel aliud peccatum distinctum non recipere sacramenta tempore debito non satis constat. Videatur enim sacrilegium non esse, sicut non est sacrilegium omisso Missae die festo, sed quoddam peccatum irreligiositatis circa Deum à sacrilegio distinctum. Adde sacrilegium debere committi circa rem sacram: at ubi datur omisso sacramenti, nulla est res sacra. Ergo nullum est sacrilegium, quod in lesione rei sacrae consistit. Nihilominus probabilius mihi videtur, sacrilegium esse; quia negari non potest ibi omitti aliquam reuerentiam debitam rebus sacris, scilicet sacramentis. Ergo talis omisso sacrilegium est: violas enim per omissionem rem sacram, quam sacramentorum receptione veneraris. Secus dicendum est in Exemplo de omissione Missae præceptae: hæc enim sacrilegium propriè non est, sed irreligiositas alterius rationis; quia in Missa non rem sacram sed Deum ipsum directè veneraris; ipsa enim est Dei veneratio, & supremus cultus.

4. Rursus hoc peccatum esse potest & per excessum, & per defectum; per excessum, si rem, quae sacra non est, cultu sacro veneris, ut si vestibus non sacris pro sacris utaris, illisque veneracionem sacratis vestibus debitam tribuas: si reliquias, vel imaginem alicuius hominis non approbati à Sede Apostolica pro sancto, publicè ut talem venereris, vel priuatim sine sufficiente fundamento: committis enim excessum in tali cultu: peccas ergo sacrilegij peccato per excessum; per defectum clara sunt exempla: nam percussio clerici, profanatio vasorum sacrorum, indigna sacramentorum susceptio, & similia sunt peccata per defectum, quia deficiis à cultu, quem talibus rebus sacris exhibere debebas.

4. Deinde hoc vitium sacrilegij aliquando cum aliis peccatis est coniunctum, aliquando per se solum committitur, quod in ordine ad confessionem est notandum. Nam sæpè cum iniustitia, ut in percussione clerici, sæpè cum intemperantia, ut in alio modo castitatis sit. Sæpè tamen solum sacrilegium patitur, ut si verberes clericum ipso consentiente, vel per laicum absque necessitate: si copulam maritalem habeas in Ecclesia absque necessitate: si vala sacra profanes, sacramenta indignè suscipias, in iis omnibus casibus sola malitia sacrilegij reperitur.

5. Denique in confessione non solum explicandum est, quoties commiseris sacrilegium, sed quæ sacrilegia fuerint; quia non solum in genere, sed in specie tenentis peccata commissa declarare: constat autem plura sacrilegia specie differre: quæ enim primo loco constitutum differunt à secundo, & tertio, iuxta distinctionem supra factam, quæ est generis in species non infimas, quare quodlibet ex illis generibus suas species habet. Aliud enim est sacrilegium commissum vulnerando clericum, aliud illud ad tribunal saeculare ducendo, aliud tributum ei imponendo. Item aliud est sacrilegium, quo sacramenta violantur, & quo vestes, vasa sacra, & quod locus sacer per extractionem delinquentis, vel mercaturam, quo bona Ecclesiae indebitè, vel usurpatur: tenentis ergo hæc omnia declarare: & notari; Bonac. disp. 3. de primo decalog. precept. q. 6. p. unie. in fine.

DE
CASTRO
PALATIO
TOM.
II